

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
ІЗ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Укладачі:
Халимон І.Й.,
Міщенко Т.В.,
Андрущенко Л.Б.

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра прикладної лінгвістики
Кафедра германської філології та методики
викладання іноземних мов

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ІЗ
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Укладачі:
**Халимон І.Й.,
Міщенко Т.В.,
Андрущенко Л.Б.**

Ніжин 2024

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Рецензенти:

Рябушко С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології та методики навчання іноземних мов Ізмаїльського державного гуманітарного університету;

Талавіра Н. М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Методичні рекомендації до написання курсових робіт із перекладознавства / Укл.: І. Й. Халимон, Т. В. Міщенко, Л. Б. Андрущенко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2024. 49 с.

У методичних рекомендаціях вміщено вимоги до змісту та оформлення курсової роботи з перекладознавства; визначено послідовність етапів її виконання; подано критерії оцінювання та описано процедуру захисту. У додатках представлено зразки оформлення окремих компонентів курсової роботи.

Методичні рекомендації призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціалізацією 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно).

ПЕРЕДМОВА

Невід'ємним компонентом підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців, здатних до постійного саморозвитку та самовдосконалення, є науково-дослідна діяльність, однією з форм якої є курсова робота.

Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціалізацією 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) передбачає, зокрема, виконання курсової роботи з перекладознавства, мета якої – залучити студентів до дослідницької діяльності та розвинути їхні наукові здібності, а також закріпити здобуті теоретичні знання та сформовані практичні навички й уміння з перекладацьких дисципліни щодо адекватного перекладу різних мовних одиниць та щодо інших лексико-граматичних, семантичних і стильових аспектів перекладу [3].

Виконання курсової роботи з перекладознавства має важливе значення для формування професійності майбутнього фахівця через закріплення і поглиблення отриманих під час вивчення дисципліни знань і вмій: досліджувати мовний матеріал; користуючись методами накопичення, вивчення, систематизації фактів (мовних або мовленнєвих явищ), спостереження, експерименту, математичними методами обробки даних; методом порівняльного аналізу проводити таксономію мовних одиниць і перекладацьких засобів, їх відтворення іншою мовою; робити узагальнення, встановлювати зв'язки між певними мовними явищами, помічати закономірності їхнього функціонування, пояснювати специфіку вживання, вказувати на певні особливості їх перекладу; доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань; аналізувати тексти різних стилів і жанрів; обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.

Методичні рекомендації допоможуть здобувачам спланувати й організувати успішне виконання й захист курсової роботи з перекладознавства.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальним планом підготовки бакалаврів за ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» [3; 4] у 8-му семестрі передбачено написання курсової роботи з перекладознавства. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НДУ ім. М. Гоголя *курслова робота* визначається як окремий освітній компонент обсягом 1 кредит (30 годин), що «... передбачає розробку сукупності документів <...> та є творчим або репродуктивним розв'язанням конкретного завдання щодо об'єктів діяльності фахівця (...), виконаним здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника згідно із завданням, на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь» [6].

Загальні вимоги до курсової роботи такі: актуальність; комплексність; логічність побудови, доказовість аргументації, повнота й точність формулювань; реальність умов і лінгвістичних матеріалів, на базі яких здійснюється дослідження; точність, грамотність оформлення; практична значущість, обґрунтованість висновків.

Виконуючи курсову роботу з перекладознавства, здобувач вищої освіти повинен реалізувати такі завдання:

- здійснити огляд літератури з теми, де окреслити основні етапи розвитку наукової думки з досліджуваної проблеми;
- розглянути сутність усіх пов'язаних із темою понять;
- проаналізувати й узагальнити теоретичні положення теми та різні погляди науковців на досліджувану проблему;
- здійснити аналіз конкретних мовних фактів, їх узагальнення;
- інтерпретувати та структурувати мовний матеріал з урахуванням доцільних методологічних принципів;
- сформулювати висновки на основі самостійно опрацьованих даних.

Одночасно студенти набувають навичок самостійного оволодіння знаннями, елементами наукового мислення, методами наукових досліджень, що формує готовність до постійного вдосконалення наявних і придбання нових знань, до подальшої самостійної професійної роботи.

Матеріалом дослідження мають слугувати оригінал тексту англійською мовою та його офіційний переклад українською або

кількома мовами. Об'єктом дослідження слугує певне мовне явище (явища) в тексті оригіналу, яке відповідає темі роботи. Предметом дослідження є способи перекладу/відображення певного мовного явища (явищ) відповідно до теми дослідження.

Організація виконання, захисту, зберігання курсових робіт регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в НДУ ім. М. Гоголя [6]. Захищені курсові роботи подаються на випускню кафедру і зберігаються там один рік. Кращі роботи рекомендуються на конкурси студентських робіт, до друку в наукових збірниках, а також можуть бути використані для написання статей, доповідей і тез доповідей на наукових конференціях.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

Відповідно до ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» [3; 4] метою виконання курсової роботи є формування у студентів таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів філологічної науки та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та англійською мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Після успішного виконання курсової роботи студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови та літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Процес підготовки, написання та захисту курсової роботи складається з підготовчого, основного (виконавчого) і заключного етапів, на кожному з яких виконуються певні завдання.

На підготовчому етапі:

- ознайомлення з переліком тем курсової роботи, запропонованих кафедрою, та вимогами до її написання;
- вибір теми, з'ясування об'єкта і предмета дослідження;
- консультація з викладачем-керівником курсової роботи та визначення мети і завдань дослідження;
- консультація з бібліографом і робота з картотекою й електронними джерелами з метою виявлення та добору літератури з теми;
- вивчення та конспектування літератури з теми.

На основному (виконавчому) етапі:

- складання попереднього плану та консультація з керівником;
- опрацювання оригінальних текстів, які є основою для власних досліджень, аналізу та висновків;
- складання картотеки виписок і цитат, що стануть матеріалом для аналізу та власних висновків;
- написання чорнового варіанта тексту курсової роботи: вступу, огляду літератури, основних теоретичних положень, аналіз проведення власних спостережень і досліджень, формулювання висновків і рекомендацій;
- консультація з викладачем-керівником на етапі роботи над чорновим варіантом курсової роботи;
- подальше доопрацювання тексту курсової роботи з метою усунення зауважень та урахування рекомендацій і порад керівника.

На заключному етапі:

- написання вступу;
- оформлення списку використаних джерел;
- оформлення додатків (якщо це необхідно);
- підготовка резюме курсової роботи англійською мовою;
- остаточне редагування тексту та чистове оформлення роботи;
- подання роздрукованої та переплетеної курсової роботи керівнику на перевірку;

- підготовка тексту виступу і мультимедійної презентації на захисті;
- захист курсової роботи.

Виконання курсової роботи розпочинається з ознайомлення з переліком тем, запропонованих кафедрою (орієнтовний список тем курсових робіт подано в Додатку А). Практика показує, що правильно обрана тема – перший крок до успіху. Важливо, щоб тема дослідження була актуальною, суспільно вагомою, проблемною, спрямованою на вирішення певної практичної проблеми конкретного фаху. Визначення теми роботи відбувається з урахуванням наукових інтересів і практичного досвіду здобувачів, специфіки їхньої майбутньої діяльності, новизни та перспективності теми, реальності її розроблення в умовах конкретного дослідження, наявності теоретичної бази і висококваліфікованих науково-педагогічних працівників випускової кафедри (керівниками курсових робіт призначаються завідувачі, професори, доценти та (як виняток) старші викладачі кафедр).

Студентам надається право обирати тему з числа запропонованих викладачем, що виконуватиме обов'язки наукового керівника курсової роботи. Здобувач може також самостійно запропонувати керівникові бажану тему дослідження відповідно до кола власних наукових інтересів. У такому випадку затвердження теми (тем) виноситься на розгляд кафедри і, якщо запропонована студентом тема відповідає загальній тематиці курсових робіт, ухвалюється на засіданні кафедри в межах єдиного списку разом з іншими темами.

Назва курсової роботи повинна бути лаконічною й однозначною, без скорочень, відповідати суті поставленої в роботі проблеми та вказувати на мету й предмет дослідження. Для більшої конкретизації до теми може бути додано підзаголовок із 4–6 слів (у дужках або після двокрапки). У формулюванні назви слід дотримуватися наукового стилю. Недоречним є починати формулювання тем курсових робіт таким чином: «Дослідження ...», «Аналіз ...», «Про проблему ...», «До питання ...», «Деякі питання ...», «Дослідження деяких шляхів ...» тощо.

Після визначення теми студент повинен усвідомити, що є об'єктом і предметом його дослідження, проконсультуватися з викладачем-керівником курсової роботи щодо її мети й завдань і розпочати опрацювання джерел інформації, які розподіляються на дві

групи: 1) джерела, що є основною теоретичною базою для теми курсової роботи; 2) джерела мовного матеріалу для проведення власних досліджень, аналізу та висновків.

Щоб конкретніше й точніше визначити напрями та основні розділи свого дослідження і не повторювати в роботі загально-відомі істини, під час джерелознавчих пошуків необхідно з'ясувати стан вивченості обраної теми в сучасній науці. Розпочати цей етап дослідження слід з вивчення та конспектування літератури з теми. У процесі самостійного пошуку літературних джерел необхідно використовувати різні ресурси: бібліотечні каталоги (у тому числі – електронні), реферативні журнали, бібліографічні довідники, матеріали Інтернету. Дуже корисною на цьому етапі може бути допомога досвідченого кваліфікованого бібліографа. Особлива увага звертається на періодичні видання: журнали, збірники наукових праць, де можна знайти результати останніх досліджень з обраної теми. Бібліотечні посібники, прикнижні та пристатейні списки літератури, виноски та посилання в підручниках, монографіях, словниках, покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань також є гарним джерелом інформації, бо складені людьми, що мають доступ до зовсім інших масивів інформації.

Починати треба з тих робіт, які висвітлюють проблему в цілому, відтак вивчити праці, де проблема розглядається більш конкретно, а потім опрацьовувати вже безпосередньо самі тексти з метою пошуку досліджуваного явища. Якщо деякі праці здаються складними для сприйняття, їх необхідно прочитати кілька разів, виділити основну ідею, намагаючись передати її своїми словами та підтримуючи (підсилюючи) її цитатами.

На цьому етапі роботи доцільно скласти робочу картотеку (яка буде постійно поповнюватися) – бібліографічні виписки з джерел на (каталожних) картках. Групувати картки можна за алфавітом або за основними розділами курсової (тоді на картках пишуть: «Вступ», «Розділ 1», «Розділ 2», «Висновки»). Картки робочої картотеки використовують для складання списку використаних джерел, а також, якщо це потрібно, огляду літератури з теми дослідження, тому на них записують основні відомості про видання (автор, назва, рік видання, видавництво, кількість сторінок), а також анотацію, шифр документа, назву бібліотеки, в якій він зберігається. Опрацьовуючи матеріал треба пам'ятати, що виписують тільки те, що безпо-

середньо стосується теми. Цитата, приклад тощо мають супроводжуватися точним посиланням на джерело із зазначенням сторінок, на яких опублікований цей матеріал.

Працюючи з джерелами мовного матеріалу, необхідно також складати картотеку: виписувати на картки речення (або уривки з тексту), підкреслювати мовне або мовленнєве явище, яке є предметом дослідження/ спостереження / аналізу, давати переклад цього речення (уривка), вказувати основні відомості про видання, а також номер сторінки. Джерелами мовного матеріалу можуть бути тексти різних функціональних стилів: художні твори, тексти публіцистичного характеру з періодики, тексти ділових паперів, тексти наукового характеру з періодичних видань, монографій, наукових статей, доповідей, підручників, тексти повідомлень у соціальних мережах тощо.

Склавши таким чином картотеку, студент повинен проконсультуватися з керівником і обговорити, чи достатньою є джерельна база для вивчення, чи відповідають обрані джерела темі, які матеріали слід опрацювати обов'язково і першочергово.

Запорукою успішного виконання курсової роботи є її логічна структура, тому після ознайомлення з літературою з теми дослідження слід скласти попередній план роботи і обов'язково показати його керівникові. **План** – це розгорнутий перелік питань, які повинні бути висвітлені в роботі. Продуманий план допомагає добре орієнтуватися в літературних джерелах, систематизувати матеріал, послідовно викладати думки.

Наступним кроком є власне написання тексту. У тексті роботи необхідно уникати безсистемного викладення фактів. Слід подавати матеріал у викладі окремих розділів і підрозділів, кожен із яких присвячений висвітленню самостійного питання, а підрозділ (параграф) – окремій частині цього питання. У роботі потрібно показати не тільки обізнаність із літературою та джерелами й рівень засвоєних знань, не тільки свою ерудованість, але й творчі здібності, своє критичне (аналітичне) мислення, вміння робити аналіз на основі зібраних фактів і теоретичних знань і вміння робити власні висновки й пропозиції.

Вступ зручніше писати після того, як написана основна частина курсової роботи. У вступі обґрунтовується актуальність теми, визначаються об'єкт, предмет і мета дослідження, подається перелік використаних методів, розкривається структура роботи, її основний

зміст. Якщо студент вирішив не висвітлювати деякі аспекти теми, він повинен зазначити це і пояснити причину.

Завершенням курсової роботи є висновки, головна мета яких – підсумувати проведене дослідження. Їх треба оформляти у вигляді окремих лаконічних положень і рекомендацій. У висновках можна відзначити не тільки те позитивне, що виявилось в результаті роботи над обраною темою, а й недоліки з рекомендаціями щодо їх усунення і проблеми, які ще чекають свого вирішення і можуть слугувати об'єктами подальших досліджень. У висновках необхідно уникати повторення змісту вступу і основної частини.

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки. Він показує обсяг літератури, якою користувався студент. Укладаючи список, треба дотримуватися вимог чинного державного стандарту [2]. До оформлення списку слід поставитися дуже серйозно і відповідально, бо він свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою.

Після того, як виконано останнє редагування, усунуто помилки друку й перевірено правильність форматування тексту, роботу роздруковують (треба бути уважним, щоб отримати якісні відбитки сторінок) і переплітають із використанням швидкозшивача.

Робота подається керівнику для перевірки та рецензування. Усі отримані від керівника зауваження треба ретельно вивчити та підготуватися відповідати на них під час усного захисту.

4. МЕТОДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Надзвичайно важливим аспектом успішного виконання курсової роботи є правильний вибір методів дослідження. Науковий метод узагалі та лінгвістичний метод зокрема – це «певний підхід до досліджуваного явища, певний комплекс тверджень, наукових і суто технічних прийомів, застосування яких дає можливість вивчити певне явище» [7, с. 339].

Специфіка методу визначається об'єктом дослідження та його метою. У мовознавстві використовуються як загальнонаукові, так і спеціальні лінгвістичні методи. До загальнонаукових методів належать аналіз, синтез, індукція, дедукція, гіпотеза, таксономія, порівняння, формалізація, ідеалізація, спостереження, експеримент, порівняння, моделювання, аналогія, компонентний аналіз. До лінг-

вістичних методів відносять: описовий, порівняльно-історичний метод (компаративний, лінгвогенетичний), метод лінгвістичної географії (ареальний), зіставний метод (контрастивний, типологічний), контекстуально-інтерпретаційний метод, компонентний аналіз, дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз тощо [1]. Зупинимося детальніше на найбільш поширених у перекладознавстві методах дослідження.

Найдавнішим і найпоширенішим основним мовознавчим методом є описовий. **Описовий метод** – планомірна інвентаризація одиниць мови і пояснення особливостей її будови та функціонування на певному етапі розвитку мови, тобто в синхронії. Цей метод часто використовується паралельно з іншими методами дослідження, такими, як спостереження, узагальнення, інтерпретація та класифікація, які іноді розглядаються як складові описового методу.

Опис – емпіричний метод, пізнавальна операція, сутність якої полягає у фіксуванні результатів досвіду (спостережень, експерименту тощо) за допомогою певних знакових систем, прийнятих в науці: як вербальних (текстів, дискурсів), так і невербальних (схеми, графіки, рисунки, таблиці, діаграми тощо). Опис буває двох видів: безпосередній, коли дослідник безпосередньо сприймає та вказує ознаки об'єкта, та опосередкований, коли дослідник виокремлює ознаки об'єкта, які вже сприймалися й описувалися іншими вченими.

В описовому методі виділяють такі етапи дослідження:

- виокремлення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо);
- членування виокремлених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонем, фонем на диференційні ознаки);
- класифікація й інтерпретація виокремлених одиниць.

Ще одним поширеним у перекладознавстві методом дослідження є **контекстологічний** аналіз (контекстуально- інтерпретаційний метод), що ґрунтується на ретельному, хоча й не строго формальному аналізі тексту. Цей метод пов'язаний з теорією контекстної семантики, центральним елементом якої є вказівний мінімум (лексичний, синтаксичний, лексико-синтаксичний, одночленний чи багаточленний). Аналіз складових, які творять «вказівний мінімум»,

дає змогу виокремити «контекстуальний набір», який є допустимим в межах одного значення семантично реалізованого слова.

Розрізняють різні види контексту. Синтаксичний контекст – такий контекст, де вказівним мінімумом є сама синтаксична конструкція, елементом якої є семантично реалізоване слово, незалежно від лексичних значень слів, що входять до цієї конструкції. Виділяють ще так званий морфологічний контекст. Наприклад, різні форми множини іменників, які актуалізують різні значення слова. Сучасна наука доводить, що контекстологічний аналіз слід проводити з урахуванням фонових знань комунікантів, мовленнєвої ситуації й рольової структури спілкування.

Компонентний аналіз як метод лінгвістичного дослідження ґрунтується на парадигматичних зв'язках у системах. У компонентному аналізі слово розкладається на складові (семантичні компоненти або семи). Сема – це елементарна складова значення слова, яка відображає ознаки означуваного мовою і є диференційною семантичною ознакою, значеннєвий компонент якої виявляється в разі зіставлення значень різних слів, наприклад, прикметники *добрий – недобрий* розрізняють за семою заперечення.

Залежно від функцій розрізняють такі типи сем: класеми (категоріальні), архісеми, диференційні, інтегральні, потенційні, градуальні. Класема – найзагальніша сема, значення якої відповідає значенню частин мови (предметність, ознака, дія). Архісема – спільна для лексико-семантичного поля чи тематичної групи сема (наприклад, час, погода, почуття тощо). Інтегральна сема – сема спільна для двох чи більше значень (наприклад, *їхати, ходити, бігти* мають інтегральну сему «місце переміщення – земля», інтегральною завжди є архісема). Потенційна сема не характеризує предмет чи поняття загалом, а може виявлятися в певних ситуаціях. Градуальна сема представляє не якусь нову ознаку, а лише інтенсивність прояву певної ознаки, наприклад, прикметники *теплий, гарячий* різняться градуальною семою «тепло», яка у цих прикметниках має різну інтенсивність. Для компонентного аналізу важливо визначити не лише семи, а й їхню структурну організацію, тобто роль кожної семи у компонентній (семній) структурі значення. Структурна організація компонентів визначається на основі синтаксичних властивостей слова (сполучуваності), а роль сем у компонентній структурі значення – частотністю слів, які сполуча-

ються з аналізованим словом і є експлікантами певних сем. Тому компонентний аналіз часто поєднують із дистрибутивно-статистичним.

Результати компонентного аналізу можна подати у вигляді таблиці. По вертикалі розташовують аналізовані слова, а по горизонталі – семантичні ознаки. Найуніверсальнішим способом компонентного аналізу є аналіз на основі словникових дефініцій. Він ґрунтується на поширеному в логіці визначенні понять – виділення найближчого роду чи класу, до якого належить предмет, і визначення видових відмінностей. Визначення понять слід формулювати на основі тлумачних і термінологічних словників.

Слід пам'ятати, що застосування певного методу в конкретній роботі, залежить передусім від її мети. Вибір того чи іншого методу повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків. Тобто, методика дослідження повинна ґрунтуватися на таких наукових положеннях, які визначають напрям дослідження та шляхи його реалізації, а також відповідати об'єкту наукового пошуку, що дає можливість вирізнити ті його сторони й якості, вивчення яких є метою дослідження.

Окрім вибору методу, важливий також і добір матеріалу для дослідження. Добираючи матеріал, слід дотримуватися вимог щодо однорідності вибірки. Прийнято вважати, що для дослідження прози достатньо однорідною буде сукупність текстів, написаних за період, який не перевищує 50 років. Тобто, під час дослідження слід враховувати хронологічний зріз аналізованого емпіричного матеріалу. Бажаною є різноманітність тематики текстів, але за умови їхньої жанрової однорідності. Якщо дослідження ведеться на матеріалі творів художньої літератури, рекомендовано добирати праці відомих, загально визнаних майстрів художнього слова. Обсяг вибірки повинен бути достатньо великим для того, щоб вважати одержані результати достовірними.

Говорячи про об'єм вибірки, слід розрізнити два поняття – «одиниця аналізу» та «одиниця вибірки». Одиниця аналізу – це та лінгвістична одиниця, яка піддається аналізу. Одиниці вибірки – це фрагменти текстів, об'єднаних якимись ознаками.

5. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Як вид письмової роботи курсова робота має специфічну структуру і містить такі основні (обов'язкові) структурні елементи:

- Титульний аркуш;
- Анотація (англійською мовою);
- Зміст;
- Перелік умовних скорочень (за необхідності);
- Вступ;
- Основна частина – 2–3 розділи (з висновками до кожного з них);
- Загальні висновки;
- Список використаних джерел;
- Додатки (за необхідності).

Кожен із цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Загальний обсяг курсової роботи – до 30 сторінок (без списку використаних джерел і додатків).

Титульний аркуш

Зразок оформлення титульного аркуша наведено в Додатку Б. Слід звернути увагу, що назва кафедри зазначається та, на якій працює науковий керівник курсової роботи.

Анотація (Abstract)

Анотація (Abstract) до курсової роботи складається англійською мовою. Обсяг анотації – до однієї сторінки. Обов'язковими елементами структури анотації є: тема курсової роботи, її мета, використані методи, результати дослідження, сфери застосування отриманих результатів. Наприкінці анотації, з нового абзацу подається перелік із 5–7 ключових слів (виразів).

Складаючи анотацію англійською мовою можна орієнтуватися на певні фрази-підказки. Так, у вступі, для формулювання теми доречні такі формулювання: *offers a solution to ...; provides on ...; develops on ...; serves as an introduction to ...; demonstrates the feasibility of ...* Для викладу мети використовуються вирази на кшталт: *our aim with this paper was ...; the main purpose of the article is ...; the aim of the article is ...* Описуючи результати

дослідження, можна скористатися формулюваннями на зразок: *the results thus obtained are compatible with ...; the paper shows that ...; it has been found that ...* У формулюванні висновків актуальні такі фрази: *The findings are of direct practical relevance; This paper has clearly shown that ...; In conclusion ...*

Зміст

Зміст подається на початку курсової роботи **після** анотації. Він повинен містити назви усіх структурних елементів (розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів) із зазначенням їхньої порядкової нумерації та номерів їхніх початкових сторінок. Зразок оформлення змісту наведено в Додатку В.

Перелік умовних скорочень

У випадку частого (понад три рази) використання в курсовій роботі умовних скорочень (термінів, визначень, понять) після змісту у вигляді окремого списку подається їх перелік із роз'ясненням кожного з них. Додатково їх пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення в переліку подаються в алфавітному порядку. Скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться. Не слід наводити також загальноприйняті скорочення (г, м, см, кг тощо).

Вступ

У вступі (обсягом до 3 сторінок) слід переконливо обґрунтувати вибір теми роботи, лаконічно розкрити актуальність, стан дослідженості наукової проблеми теми курсової роботи українськими та зарубіжними дослідниками, новизну, об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження.

Таким чином, структура вступу повинна містити такі елементи:

- актуальність теми (наукового напрямку);
- мета, об'єкт, предмет і завдання дослідження;
- матеріал дослідження;
- методи дослідження;
- новизна дослідження;
- теоретична та практична значущість;
- структура й обсяг курсової роботи.

Актуальність курсової роботи – це важливість, суттєве значення, відповідність теми практичним завданням певної сфери діяльності. Вона характеризує співвідношення між тим, що вже відомо з тієї чи іншої проблеми, і тим, що досліджується студентом. Стан дослідженості наукової проблеми теми курсової роботи українськими та зарубіжними вченими подається у вигляді огляду літератури за темою дослідження. В огляді слід згадати 10–15 найважливіших джерел. Огляд повинен мати систематизований характер, джерела мають бути згруповані таким чином: публікації з історії розвитку проблеми; праці, повністю присвячені темі; роботи, що розкривають тему частково. В огляді не наводиться повний бібліографічний опис публікацій, а тільки вказується їх автор, а поруч у дужках треба проставити порядковий номер бібліографічного опису цієї роботи в списку використаних джерел. Закінчується огляд коротким висновком щодо того, наскільки повно й широко висвітлюється ця тема в літературі.

Мета курсової роботи – це поставлена ціль, кінцевий результат, на досягнення якого спрямоване прикладне дослідження. Вона повинна узгоджуватися з назвою курсової роботи й містити очікувані результати. Між метою та кінцевим результатом має бути тісний зв'язок: поставленої мети обов'язково треба досягти й неодмінно перевірити, чи у висновках досягнення мети чітко зазначене.

Після формулювання мети курсової роботи необхідно визначити конкретні **завдання**, що мають вирішуватися відповідно до цієї мети. Завдання не повинні бути глобальними, такими, що претендують стати темами окремої науково-дослідницької роботи. Вони повинні «працювати» на мету. Не слід захоплюватися їх кількістю, це призводить до громіздкості роботи й неповного їх вирішення. Завдання формулюються у формі переліку дій: *вивчити ...*, *проаналізувати ...*, *встановити ...*, *з'ясувати ...*, *обґрунтувати ...* та ін. Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і підрозділів курсової роботи.

Обов'язковим елементом вступу є визначення об'єкта і предмета курсової роботи. **Об'єкт** – це власне те, що досліджується. **Предмет** розкриває окремі аспекти об'єкта. В об'єкті визначається загальна сфера дослідження, у предметі – чітко позначається явище, етап чи процес, які розглядатимуться в курсовій роботі.

Потрібно зазначити **методи**, використані під час виконання курсової роботи. Важливо не лише подати їх перелік, а й конкретизувати, з якою метою кожен із них використаний (детальніше див. розділ «Методи лінгвістичних досліджень»).

У вступі також коротко характеризується інформаційна база, використана у процесі дослідження. Наприкінці вступної частини необхідно зазначити структуру курсової роботи, тобто вказати перелік її структурних елементів, обґрунтувати послідовність їх розташування, стисло описати їх зміст.

Основна частина

Як правило, основна частина курсової роботи складається з двох розділів, кожен з яких містить 2–3 підрозділи. Кожен розділ і підрозділ називають відповідно до завдань дослідження. Назва жодної з частин роботи не може повністю збігатися із загальною темою роботи.

Основному тексту розділу може передувати передмова з коротким описом досліджуваної в ньому проблеми. Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі курсової роботи і цілком її розкривати. Отримані наукові та практичні результати викладають у висновках у кінці кожного розділу.

Змістове наповнення кожного розділу визначається його назвою, яка має бути розкрита з логічними переходами, аргументовано, без загальних слів, бездоказових тверджень, тавтологій. Тези необхідно підтверджувати фактами (зазначаючи їхню достовірність і типовість), думками різних авторів, результатами емпіричних даних, аналізом конкретного практичного досвіду. Слід уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення. Зміст курсової роботи повинен засвідчити вміння здобувача стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал, оформлення якого повинно відповідати вимогам до друкованих робіт.

Перший розділ, як правило, має теоретичний характер. У ньому подається загальне теоретичне підґрунтя того дослідження, яке автор прагне здійснити, посилання на наукові праці, де вже розглядалася досліджувана проблема, визначення основних понять і категорій, характеристика основних використовуваних термінів і понять тощо. Огляд літератури виконується з посиланнями на

джерела із зазначенням вихідних даних у відповідності до державного стандарту. Посилання наводяться в межах тексту: у квадратних дужках зазначають порядковий номер згадуваного або цитованого джерела і номер сторінки, наприклад: [1, с. 34], [2, с. 35–36], [2, с. 34–35; 4, с. 81]. Обов'язково необхідно розглянути способи перекладу / відтворення певного мовного явища відповідно до предмета обраної теми дослідження. Уже наявні приклади попередніх дослідників і вчених наводяться англійською мовою з українським перекладом. Під час роботи над цією складовою основної частини здобувач має продемонструвати не лише вміння користуватися науковими джерелами, але й робити власні висновки, систематизувати опрацьовану інформацію.

Другий розділ основної частини роботи має практичний характер. У ньому на прикладах, зібраних автором із джерел оригінального ілюстративного матеріалу, здійснюється компаративний аналіз лінгвістичних явищ та підтверджуються положення, що були окреслені в першому розділі.

Жанровий діапазон текстів не регламентований: дослідження може виконуватися на матеріалі інструкцій, реклами, ділового листування, художньої літератури. У роботі мають розглядатися процес і результати перекладу, тому передбачається наявність матеріалу двома мовами. Матеріал має бути проаналізований відповідно до поставлених завдань. Обсяг цієї частини курсової роботи – 50–60% від загального об'єму.

Студент повинен:

- зробити вибірку з тексту оригіналу прикладів досліджуваного лінгвістичного явища;
- здійснити компаративний аналіз лінгвістичного явища, що досліджується, тексту оригіналу та тексту перекладу (перекладів);
- систематизувати та проаналізувати матеріал;
- навести приклади з досліджуваного тексту (текстів) англійською мовою і надати варіанти його перекладу українською (та іншими мовами, якщо потрібно) з тексту (текстів) вже виконаного професійного перекладу (перекладів). Мовне явище (явища), що досліджується, в прикладах необхідно виділити жирним шрифтом в оригіналі та його перекладі (перекладах);

- надати відповідні пояснення щодо способів перекладу та мети їх застосування перекладачем. Не потрібно надавати досліджуваний матеріал у повному обсязі (наприклад, статтю, інструкцію тощо), надаються тільки приклади з матеріалу (слова, словосполучення, речення).

У практичному розділі не слід надавати посилання на теоретичні джерела, тому що він цілком присвячений власному дослідженню.

Висновки до розділів, загальні висновки

Висновки до розділів містять виклад результатів дослідження, одержаних у відповідному розділі. Обсяг висновків до розділу – до однієї сторінки.

Загальні висновки – це коротке резюме з усього змісту курсової роботи, яке демонструє, якою мірою досягнуто мети і вирішено завдання, сформульовані у вступі. Загальні висновки повинні містити стислий, чітко сформульований, послідовний, логічний виклад теоретичних і практичних результатів, отриманих особисто автором роботи в ході дослідження. Важливо пам'ятати, що як правило, виконання одного завдання курсової роботи знаходить своє відображення в одному прикінцевому висновку. Бажано, щоб кожен висновок мав номер і починався з окремого абзацу. Наприкінці загальних висновків подаються рекомендації щодо наукового й практичного використання здобутих результатів та обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у цій галузі. Обсяг загальних висновків завжди повинен бути меншим обсягу вступу (до двох сторінок).

У висновках не може міститись інформація, яка не розглядалася в основній частині роботи, а також не аналізуються конкретні випадки, факти та цифри, не допускаються посилання на інших авторів, цитування, а також наведення загальновідомих істин. У формулюванні висновків не варто користуватись виразами типу: *У результаті проведених досліджень встановлено, що ...; Показано, що...; Із результатів проведених досліджень випливає, що* Формулювати думку слід одразу, починаючи із суті питання.

Список використаних джерел

Список використаних джерел складається з двох частин, кожна з яких має відповідний підзаголовок: Наукові джерела та

Ілюстративні джерела, який оформлюється за тими ж вимогами, що й заголовки підрозділів, але без нумерації.

Список наукових джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків (спочатку наводяться джерела за кириличним алфавітом, потім – латинкою). До списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі, зокрема праці зарубіжних авторів іноземними мовами, енциклопедії, довідники, словники. Усі джерела вказуються оригінальною мовою видання. Добираючи джерела, перевагу слід віддавати найсучаснішим виданням, опублікованим в останні 5–10 років. Як правило, слід опрацювати і включити до списку не менше 25-30 наукових джерел.

Слід пам'ятати про те, що відповідно до рекомендацій Комітету з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, не рекомендується використовувати джерела, опубліковані в державах-агресорах (Росія та Білорусь).

Бібліографічний опис використаних джерел і посилання на них слід оформлювати і розміщувати відповідно до чинного в Україні ДСТУ 8302:2015 [2]. Приклади оформлення списку використаних джерел представлено у Додатку Г.

Список джерел ілюстративного матеріалу подається після списку наукових джерел і оформлюється відповідно до поданих вище вимог. Нумерація списку починається з 1.

Додатки

До додатків, які оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття змісту дослідження. Додатки мають спільну з основним текстом наскрізну нумерацію сторінок. Кожен додаток розпочинається з нової сторінки, його назва розташовується по центру рядка і позначається великими літерами (А, Б, В, ...), за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А». На наступному рядку симетрично до тексту малими літерами з першої великої друкують заголовок додатка. Кожен додаток повинен мати заголовок.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги. Обсяг курсової роботи

Мова виконання й захисту курсових робіт – державна. Рішення щодо виконання та/або захисту наукових робіт іншою мовою (англійською) може бути прийняте завідувачем кафедри на засіданні кафедри за заявою здобувача освіти, але не пізніше затвердження тем курсових робіт кафедрою.

Курсову роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній і нижній – не менше 20 мм. Текст друкують через 1,5 міжрядкового інтервалу; використовують шрифт Times New Roman, кегель – 14 типографських пунктів. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Обсяг основного тексту має становити 25–30 друкованих сторінок. До загального обсягу роботи не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки, список використаних джерел, додатки.

Кожну структурну частину курсової роботи («ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») слід починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин слід друкувати великими літерами жирним шрифтом посередині рядка. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (з першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Курсову роботу подають на кафедру у вигляді спеціально підготовленого переплетеного рукопису та в електронному варіанті.

Нумерація

Першою сторінкою курсової роботи є титульна сторінка. Вона включається до загальної нумерації сторінок, але номер на ній не ставиться. Нумерація наступної сторінки починається з «2». Номер розміщують внизу сторінки по центру аркуша.

Нумерацію розділів подають арабськими цифрами без знака №. Номер розділу ставиться арабськими цифрами після слова «РОЗДІЛ»

(наприклад, РОЗДІЛ 1). ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка, наприклад, «1.3.» (третій підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку розміщують заголовок підрозділу, який починається з великої літери.

Правила подання ілюстративного матеріалу

Якщо в тексті курсової роботи використовуються ілюстрації (малюнки, схеми, фотографії, діаграми та графіки) і таблиці (необхідний елемент наукової праці), то вони подаються безпосередньо після першого згадування в тексті або у додатках. Якщо ілюстрація чи таблиця мають розмір, більший за формат А4, то їх, як правило, розміщують у додатках.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі елементи:

- найменування графічного сюжету позначають словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами.

Нумерують ілюстрації послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. 1.3» (третій рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень, наприклад:

Рис. 1.3. Структура концепту *Environment*.

Якщо ілюстрація виноситься у додаток, її підпис також позначають скороченим словом «Рис.», а номер складається з літери додатка і порядкового номера, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. А.1.» (перший рисунок додатка А). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщуються у додатку так само, як і у тексті роботи, безпосередньо під ілюстрацією відцентровано, без виділень, наприклад:

Рис. А.1. Структура концепту *Environment*.

Посилання на ілюстрації не варто оформлювати як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(див. рис. 3.1)» або зворот на зразок «...як це видно з рис. 3.1» або «...як це показано на рис. 3.1».

Таблиці

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщується виділений курсивом напис «Таблиця», із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо таблицю винесено в додаток, у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщується виділений курсивом напис «Таблиця», із зазначенням її номера, який складається із літери додатка і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця А.1» (перша таблиця додатка А).

Кожна таблиця має назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють (див. приклад побудови таблиці нижче).

Таблиця 1.2

Назва таблиці

	Заголовок графи		Заголовок графи	
	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи	Підзаголовок графи

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю

із великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, у цьому разі назву вміщують тільки над її першою частиною, а на наступній сторінці над таблицею у правому верхньому куті пишуть «Продовження таблиці» і вказують її номер.

Висота рядків у таблиці – не менше 0,8 см. Розмір шрифту у таблиці може бути на 1–2 пункти меншим, ніж розмір шрифту основного тексту, але не меншим 10 типографських пунктів.

Цитування, посилання

Для підтвердження власних аргументів посиланнями на джерело наводять цитати (прямі і непрямі). Текст прямої цитати починається й закінчується лапками і передається точно, без будь-яких змін мовою джерела, яке вказується у списку літератури. Цитування повинно бути повним, без скорочень, але якщо треба пропустити якісь слова чи речення, цей пропуск позначається трьома крапками у кутових дужках. Може бути непряме цитування, тобто переказ, викладення думок інших авторів своїми словами.

Кожна цитата, і пряма, і непряма, повинна мати посилання на джерело. Посилання на джерела інформації у тексті курсової роботи подаються у квадратних дужках, наприклад: «...» [8, с. 12–14], де 8 – це номер джерела у Списку використаних джерел, а с. 12–14 – сторінки, де міститься інформація, яка наводиться в тексті курсової роботи.

Цитування (пряме і непряме) не повинно бути надмірним, бо це справляє неприємне враження компілятивності праці. Недостатнє цитування, навпаки, справляє враження недостатньої ерудованості студента.

Мова і стиль курсової роботи

Мова і стиль викладу тексту курсової роботи є важливим критерієм її оцінювання. Основною вимогою до укладання тексту наукової роботи будь-якого виду є формально-логічний спосіб викладу матеріалу, який виражається у формулюванні основних ідей, гіпотез, висновків тощо та доведенні істин, встановлених у результаті проведення дослідження. Рекомендуються прийоми, що дають змогу досягти максимальної лаконічності викладу змісту роботи.

Цілісність наукового тексту передбачає внутрішню організованість, смислову єдність, цілісне оформлення початку й кінця текстового матеріалу, переходи між частинами тексту, що забезпечуються певними мовними одиницями.

Характерними рисами наукового тексту є:

- логічність, ясність і чіткість висловлювання;
- смислова завершеність і точність;
- предметність і стислість (слід уникати лексичних і граматичних плеоназмів, тавтології, частих повторів слів чи словосполучень, багатослівної передачі змісту, надлишкової деталізації інформації тощо);
- нейтральний тон викладу змісту, відсутність емоційно-експресивних елементів;
- безособовий стиль тексту: виклад ведеться від третьої особи, увага зосереджується на змісті, а не на суб'єкті, тому авторське «я» ніби відступає на другий план, НЕ рекомендовано викладати зміст від першої особи і вживати вирази на зразок: *я вважаю, на мою думку, мені здається, ми спостерігаємо.*
- зв'язність викладу, що реалізується через спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки (*по-перше, по-друге, насамперед, потім, тепер*), перехід від однієї думки до іншої (*розглянемо ..., зупинимось на ..., розглянувши ..., перейдемо до...*), результат, висновок (*таким чином, ...; як наслідок, ...; отже, ...; підсумуємо ...*);
- об'єктивність (пояснює наявність вставних конструкцій на позначення ступеня достовірності, припустимості, можливості, наприклад: *дійсно, насправді, зрозуміло, треба гадати, очевидно, можливо, ймовірно.*
- активне вживання термінологічної лексики й дотримання прийнятої термінології;
- широке використання займенників і (діє)прикметників на кшталт: *цей, такий, вказаний, зазначений, представлений* тощо з огляду на те, що вони визначають логічні зв'язки між частинами висловлювання (наприклад, *ці дані є достатньою підставою для висновку про ...*), а займенники *щось, де що, що-небудь*, які містять в собі якусь неконкретність, майже не вживаються;
- часте використання похідних прийменників: *протягом, відповідно до, згідно з, у результаті, на відміну від, поряд з, у зв'язку з та ін.;*

- вживання переважно дієслівних форм недоконаного виду минулого часу, безособових, неозначено-особових дієслівних форм, пасивних конструкцій, зворотних дієслів, як от: *було розглянуто ...; варто наголосити на тому, що ...; слід зауважити, що ...; у роботі аналізується ...; у цій статті розглядається ...; передбачено виділити додаткові чинники ...* тощо;
- використання в назвах розділів, підрозділів, пунктів називних речень;
- вживання переважно дійсного способу, умовний спосіб використовується рідко, наказовий взагалі не вживається з огляду на емоційне забарвлення;
- синтаксична повнота оформлення висловлювання;
- переважне вживання складнопідрядних речень у порівнянні із складносурядними (пов'язане з тим, що останні не здатні передавати причинні, умовні, допустові, часові та інші відношення, необхідні для системи підпорядкування наукового тексту), а отже активне використання сполучників підрядності: *завдяки тому, що; тоді як; тому що; замість того, щоб; з огляду на те, що; зважаючи на те, що; внаслідок того, що; після того, що; у той час як* та ін.;
- обов'язкова вказівка на джерело повідомлення й автора висловлювання; вживання з цією метою виразів на зразок: *за повідомленням ..., за відомостями ..., як свідчить ..., на думку ..., за даними ...* та ін.

Згадуючи в тексті прізвища вчених, авторів, слід записувати їхні ініціали перед прізвищем, наприклад, *В. І. Карабан*, а в списках використаних джерел навпаки – ініціали пишуть після прізвища, наприклад, *Карабан В. І.*

У курсовій роботі слід уникати вживання росіянізмів. Зверніть увагу на перелік типових помилок і рекомендованих до вживання українських відповідників: *даний – такий, цей, представлений, пропонуваній; так як – оскільки, позаяк; у першу чергу – насамперед, передусім; виключення – виняток; являється/ являє собою – є; відноситься – належить; приналежність – належність; багаточисельний / багаточисленний – численний; як правило – зазвичай; відмінити – скасовувати; по крайній мірі – принаймні, щонайменше; примінити – застосувати; ряд – низка; співпадіння – збіг;*

заключний – кінцевий, прикінцевий, остаточний; згідно + іменник в род. відм. – згідно з; слідуєчий, наступний – такий).

Звертаємо увагу на те, що текст наукової роботи має бути позбавлений таких надлишкових елементів, як канцеляризми, слова і вирази-штампи, слова іншомовного походження та їхні словотворчі деривати, професіоналізми та жаргонізми тощо. Подекуди намагання автора надати тексту «наукового характеру» призводить до того, що прості та зрозумілі предмети й явища отримують незрозумілі наукоподібні визначення. Такий підхід є абсолютно недоречним і жодним чином не підвищує якість наукової роботи. Не варто вдаватися до складних синтаксичних конструкцій, які часто слабо пов'язані між собою логічно. Якщо студент розуміє різницю між простотою та примітивністю (адже робота призначена для певного кола спеціалістів відповідної галузі, а не для масового читача!), а також здатен дотримуватися золоті середини у стилістиці викладу, то його робота сприймається легко, без зайвого напруження.

Під час редагування тексту бажано прочитати його вголос, бо це допомагає побачити і непослідовність деяких стверджень, і граматичні, стилістичні помилки тощо.

Типові помилки в курсових роботах

Досвід керівництва та рецензування курсових робіт з гуманітарних дисциплін дозволяє виокремити поширені в курсових роботах недоліки:

- Автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом.

- Зміст курсової роботи не відповідає її плану або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.

- Обсяг та оформлення роботи (титульний аркуш, параметри та нумерація сторінок, шрифт, розподіл змісту на розділи та підрозділи тощо) не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

- У роботі відсутня практична частина, власні коментарі, аналіз, висновки, або їх обсяг недостатній.

- У вступі некоректно визначено предмет і/або об'єкт дослідження.

- Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.

- У роботі немає посилань на першоджерела, або посилання помилкові (неправильні).

- Порушено правила цитування: відсутні лапки у прямому цитуванні першоджерела або не зазначено номер сторінки, на яку посилається автор (правильно: «...» [2, с. 53]).

- Бібліографічний опис джерел не відповідає вимогам стандартів.

- Не зроблено глибокого і всебічного аналізу нової спеціальної літератури (за останні 5–10 років) з теми дослідження, аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку.

- У роботі немає пояснення термінів.

Якщо студент знає про такі помилки заздалегідь, йому легше їх уникнути.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи проводиться відповідно до затвердженого кафедрою графіка. За умови вчасного (за 2 тижні до захисту) подання курсової роботи науковому керівнику для перевірки, робота допускається до захисту. Негативна рецензія або відгук керівника не є підставою для недопущення студента до захисту.

Робота захищається перед комісією, до якої входить керівник курсової роботи та 2 викладачі кафедри. Регламент захисту курсових робіт включає:

- оголошення членом комісії інформації про курсову роботу, що представлена до захисту, а саме: прізвища, імені та по батькові здобувача, теми роботи;

- доповідь студента (5 хвилин) у довільній формі про сутність курсової роботи, основні технічні (наукові) рішення, отримані результати та ступінь виконання завдань. Доповідь може супроводжуватися різними формами візуалізації із використанням технічних засобів (слайдів, мультимедійного проєктора, аудіо-, відеоапаратури тощо);

- відповіді студента на запитання членів комісії;

- виступ наукового керівника зі стислою характеристикою роботи здобувача в процесі виконання курсової роботи (до двох хвилин);

- оголошення оцінки (після захисту всіх робіт).

Під час захисту курсової роботи студенту рекомендується представити на розгляд комісії та присутніх підготовлену заздалегідь доповідь, основне призначення якої – розкрити зміст, теоретичне та практичне значення результатів проведеної роботи з обов'язковим зазначенням особистого внеску в розробку теми роботи. Традиційно доповідь містить такі компоненти:

- вступне слово;
- стисле висвітлення основних елементів вступу (актуальність, мета, об'єкт, предмет, методи дослідження тощо);
- чіткий і логічний виклад опрацьованого теоретичного матеріалу;
- послідовний виклад опрацьованого практичного матеріалу з обов'язковим зазначенням особистого внеску в розробку теми роботи;
- хід виконання дослідження, презентація його результатів, їх оцінка, труднощі, що виникли в процесі роботи;
- заключне слово.

Підготовлений текст доповіді небажано читати (за винятком цитат). Студент повинен добре володіти термінологією, яку він використовував у роботі, бо визначення термінів є одним з обов'язкових запитань членів комісії.

Слід звертати увагу й на манеру викладу. Мовлення доповідь має бути чітким, виразним, орфоепічно та граматично правильним, тобто відповідати нормам сучасної літературної мови. Говорити треба спокійно, виважено, аргументовано; достатньо голосно. При цитуванні англійською мовою гарна вимова також справляє позитивне враження на аудиторію.

Доповідь супроводжується мультимедійною презентацією, яка має бути логічним доповненням доповіді, її візуальним супроводом, а не повним її дублюванням. Рекомендується уникати значної за обсягом текстової інформації на слайдах, а також надмірних візуальних ефектів (анімації), які відволікають увагу слухачів від змісту доповіді. Отже, на слайдах презентації доцільно відобразити: тему роботи; мету роботи, предмет та об'єкт дослідження; хід виконання роботи (за необхідності); результати дослідження; перспективи подальших наукових розвідок. Особливу увагу слід звернути на презентацію результатів дослідження у вигляді схем, таблиць, діаграм, прикладів тощо, коментарі до

яких представлено у тексті доповіді. Регламент захисту курсової роботи обмежується 10 хвилинами, тому, готуючись до виступу, студентам рекомендується заздалегідь урахувати цей аспект, аби не перевищити ліміт часу.

Викладені вище пропозиції щодо підготовки доповіді та презентації на захист мають рекомендаційний характер. Це творчий процес, який реалізується студентом у співпраці з науковим керівником і може бути втілений у креативній, нестандартній презентації.

Відповідати на запитання членів комісії й аудиторії слід чітко та за темою, не вдаючись у зайві подробиці та «історичні екскурси». Логічна та аргументована відповідь може виключити наступні запитання і, безперечно, справить позитивне враження на членів комісії. Тактовність по відношенню до всіх присутніх на захисті є невід'ємним елементом ввічливої поведінки доповідача.

Результати захисту роботи визначаються оцінками за 100-бальною шкалою. Оцінка заноситься до залікової книжки та в екзаменаційну відомість. Повторний захист курсової роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється. Якщо результати захисту курсової роботи не відповідають вимогам стандартів вищої освіти і встановленим критеріям, студенту, за рішенням членів комісії, виставляється оцінка «незадовільно». У випадках, коли захист курсової роботи визнається незадовільним, комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінювання курсової роботи здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НДУ ім. М. Гоголя» [6].

Підсумкова оцінка з курсової роботи має дві складові. Перша (стартова) характеризує діяльність здобувача з виконання курсової роботи та її результат. Друга складова характеризує якість захисту студентом курсової роботи. Детально критерії оцінювання представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання курсової роботи

№ з/п	Назва критерію	Кількість балів
I. Стартова складова		
1.	Аргументованість вибору теми роботи та її актуальність, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження	0–10 балів*
2.	Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни	0–10 балів
3.	Відповідність змісту темі роботи, повнота у розкритті теми, глибина аналізу даних	0–10 балів
4.	Ступінь розв'язання поставлених завдань, обґрунтованість поданих висновків, їх відповідність поставленим завданням та меті дослідження	0–10 балів
5.	Структура й логічність композиції роботи, стиль викладу матеріалу	0–10 балів
6.	Якість оформлення, виконання вимог нормативних документів	0–10 балів
7.	Дотримання графіку написання курсової роботи	0–10 балів
Разом		0–70 балів
II. Складова захисту		
1.	Якість представленої доповіді (змістовність, чіткість, логічність)	0–10 балів
2.	Якість і доречність супровідних матеріалів (презентації, роздавальних матеріалів тощо)	0–10 балів
3.	Уміння відповідати на запитання, кваліфіковано вести дискусію, захищати власну думку, чітко, логічно та грамотно висловлюючи свої думки	0–10 балів
Разом		0–30 балів

Примітки:

*За шкалою оцінювання 0–10 балів: 10 балів відповідає «відмінно», критерій дотримано бездоганно; 9 балів – «відмінно», критерій в цілому відповідає вимогам; 8 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із незначними зауваженнями; 7 балів – «добре», критерій відповідає вимогам із зауваженнями; 6 балів – «задовільно», критерій відповідає вимогам із суттєвими зауваженнями; 1–5 балів – «незадовільно», критерій не відповідає вимогам; 0 балів – об'єкт оцінювання відсутній.

Підсумкова оцінка за курсову роботу є сумою оцінок за стартову складову і за захист. Сума балів двох складових переноситься до залікової відомості згідно з таблицею:

Бали	Національна оцінка
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
менше ніж 60	незадовільно

9. ОBOB'ЯЗКИ ВИКОНАВЦЯ Й КЕРІВНИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Здобувач зобов'язаний:

- самостійно проводити наукове дослідження, дотримуючись правил академічної доброчесності [5];
- опрацювати літературні джерела і скласти план роботи; зібрати й опрацювати фактичний матеріал дослідження;
- нести відповідальність за всі викладені в тексті відомості, прийняті рішення та вірогідність наукових даних, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення;
- консультуватися з науковим керівником щодо питань, які він не може самостійно вирішити;
- звітувати у визначені терміни перед керівником про хід виконання дослідження;
- своєчасно подати курсову роботу науковому керівнику на перевірку.

Науковий керівник повинен:

- надавати здобувачу наукову і методологічну допомогу у виборі теми, розробці плану і змісту роботи, доборі літератури та методів дослідження;
- аналізувати та (за необхідності) коригувати зміст роботи, висновки й результати дослідження;
- проводити консультації для студентів;

- контролювати відповідність виконаного дослідження затвердженому плану роботи;
- контролювати дотримання календарного плану, якість і самостійність виконання роботи,
- інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- надати відгук на курсову роботу та рекомендації стосовно доцільності прийняття того чи іншого рішення щодо її оцінювання;
- занести оцінку за курсову роботу до відповідних документів (залікової книжки та відомості);
- передати роботу після захисту на зберігання в архіві кафедри;
- нести відповідальність за керівництво виконанням курсової роботи, зокрема – за актуальність і відповідність її тематики профілю, напрямку (спеціальності) та спеціалізації підготовки фахівця.

Слід мати на увазі, що науковий керівник не є ані співавтором, ані виконавцем, ані редактором курсової роботи студента. Автор не повинен розраховувати на те, що керівник виправить наявні у роботі теоретичні та методологічні помилки, перепише чи допише частини роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисенко Н.Д. Методика проведення наукових досліджень: Навчально- методичний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2010. 64 с.

2. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.

3. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно) – англійська та німецька мови» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2024. URL: https://docs.google.com/document/d/1JM7TrNy2r9t48gT3ZUqZ9oJ_VpjGBklu/edit?usp=sharing&oid=113149957366191002772&rtpof=true&sd=true (дата звернення: 30.06.2024)

4. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1_J-qH71KgCRLIQKeoFBLN4VK8CsvIt2c/view?usp=drive_link (дата звернення: 30.06.2024)

5. Положенням НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність». URL: (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf) (дата звернення: 11.06.2024)

6. Положення про організацію освітнього процесу в НДУ ім. М. Гоголя. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/2023%20Polozennia_pro_org_osv_process%20%28%D0%B7%D1%96%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B8%29.docx.pdf (дата звернення: 11.06.2024)

7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. 711 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний список тем курсових робіт з перекладознавства

1. Інтернаціональні та псевдоінтернаціональні слова в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
2. Термінологічні одиниці ... *(зазначити вид)* галузі/сфери в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
3. Аббревіатури та скорочення в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
4. Неологізми в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
5. Фразеологізми в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
6. Власні імена і назви в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
7. Лінгвокраїнознавчі реалії в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
8. Слова-замінники в англійськомовних ... *(зазначити вид тексту)* текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
9. Герундій і герундіальні звороти в англійськомовних науково-технічних текстах з ... *(вказати галузь)* та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
10. Інфінітив та інфінітивні звороти в англійськомовних науково-технічних текстах з ... *(вказати галузь)* та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
11. Participle I, II в англійськомовних науково-технічних текстах з ... *(вказати галузь)* та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).

12. Конструкції пасивного стану в англійськомовних науково-технічних текстах з ... (*вказати галузь*) та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
13. Паремії в англійськомовних ... (*вказати вид тексту*) текстах та особливості їх перекладу українською мовою (на матеріалі ...).
14. Емфатичні конструкції в англійськомовних ... (*вказати вид тексту*) текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
15. Умовні речення в англійськомовних ... (*вказати вид тексту*) текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
16. Вживання службових слів у англійськомовних ... (*вказати вид тексту*) текстах та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
17. Засоби формальної когезії в англійськомовних текстах науково-технічного стилю та особливості їх перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
18. Випадки вживання складного підмета в англійськомовних ... (*вказати вид тексту*) текстах та особливості його перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
19. Складний додаток в англійських реченнях і способи його перекладу українською мовою (на матеріалі ...).
20. Засоби вираження заперечення в англійській мові та особливості його перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
21. Застосування лексичних трансформацій в процесі перекладу англійськомовних ... (*вказати вид*) текстів на українську мову (на матеріалі ...).
22. Застосування стилістичних трансформацій в процесі перекладу англійськомовних ... (*вказати вид*) текстів на українську мову (на матеріалі ...).
23. Застосування граматичних трансформацій в процесі перекладу англійськомовних ... (*вказати вид*) текстів на українську мову (на матеріалі ...).
24. Відтворення ... (*вказати стилістичне явище*) в процесі перекладу англійськомовних ... (*вказати вид*) текстів на українську мову (на матеріалі)

25. Особливості відтворення ономастикону англійськомовних мультфільмів у перекладі на українську мову (на матеріалі мультфільму ...).
26. Молодіжний сленг у сучасній англійській мові та особливості його перекладу українською мовою (на матеріалі ...).
27. Особливості передачі англійськомовної розмовної лексики у перекладі художнього тексту на українську мову (на матеріалі ...).
28. Особливості передачі англійськомовної експресивної лексики у перекладі художнього тексту на українську мову (на матеріалі ...).
29. Лексико-граматичні та прагматичні особливості англійськомовних веб-сайтів та проблеми їх мовної локалізації у перекладі на українську мову.
30. Лексико-граматичні та прагматичні особливості англійськомовних рекламних текстів та шляхи їх адекватного перекладу на українську мову.
31. Особливості американського сленгу та його переклад на українську мову (на матеріалі ...).
32. Прагматичні особливості англійськомовних політичних промов і проблеми їх адекватного перекладу українською мовою (на матеріалі ...).
33. Лексичні особливості англійськомовних політичних промов і їх переклад на українську мову (на матеріалі ...).
34. Особливості метафори в англійськомовному політичному дискурсі та засоби її перекладу на українську мову (на матеріалі ...).
35. Особливості перекладу українською мовою англійськомовних назв заголовків газетно-інформаційних текстів (на матеріалі ...).
36. Англійськомовні фільмоніми та особливості їх перекладу українською мовою.

Зразок оформлення титульного аркуша

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ ТА ПОЛІТИКО-ЮРИДИЧНИХ НАУК
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

КУРСОВА РОБОТА

з перекладознавства

на тему:

Фразеологічні одиниці сфери «робота, кар'єра, бізнес» та їх переклад українською мовою (на основі текстів англійських газет)

Виконав: студент
IV курсу,
денної форми навчання,
групи ФА 41/1
спеціальності: 035 Філологія.
Германські мови та літератури
(переклад включно), перша –
англійська
Гульпа Д.Є.

Науковий керівник:
канд. пед. наук, доц. кафедри
прикладної лінгвістики
Халимон І.Й.

Національна шкала _____
Кількість балів _____

Члени комісії:

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Ніжин – 2024

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ.....	8
1.1. Фразеологічні одиниці як об'єкт лінгвістичних досліджень.....	8
1.2. Аналіз класифікацій фразеологічних одиниць.....	10
1.3. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія.....	15
Висновки до 1-го розділу.....	19
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАД ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТ).....	20
2.1. Аналіз фразеологічних одиниць сфери «робота, кар'єра, бізнес» у різножанрових матеріалах англomовних газет, пов'язаних із роботою, кар'єрою та бізнесом.....	20
2.2. Переклад англomовних фразеологічних одиниць сфери «робота, кар'єра, бізнес» українською мовою.....	25
Висновки до 2-го розділу.....	34
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38
ДОДАТКИ.....	44

Приклади оформлення списку використаних джерел
(з урахуванням Національного стандарту України
ДСТУ 8302:2015)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 344 с. 2. Гамзюк М. В. Емотивний компонент значення у процесі створення фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови). Київ : Київ. держ. лінгв. ун-т, 2000. 255 с. 3. Лазебна О. А. Прислівники оцінки у сучасній німецькій мові Німеччини та Австрії : соціолінгвістичний та лінгвостилістичний аспекти : монографія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського «Політехніка», 2016. 226 с. 4. Материнська О. В. Меронімічні відношення в лексичній системі німецької та англійської мов : монографія. Донецьк : Всеукраїнське держ. багатопрофільне видавництво «Донбас», 2012. 360 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Вид. 6-те, переробл. і допов. Київ : Знання, 2008. 310 с. 2. Evans V., Green M. Cognitive Linguistics: An Introduction. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. 857 p. 3. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 590 p.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-підприємливої діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 2. Gasser U., Cortesi S., Malik Momin M. Youth and Digital Media : From Gaudin F., Guespin L. Initiation a la lexicologie franfaise. De la neologie aux dictionnaires. Bruxelles : Editions Duculot, 2000. 358 p.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляев Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с. 3. Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary : with additional materials from «A Thesaurus of Old English"/ Ch. Kay, J. Roberts, M. Samuels, I. Wotherspoon. vol. I : Thesaurus, vol. II : Index. Oxford, 2009. 4448 p. 4. The Compact Edition of the Oxford English Dictionary / by Herbert Coleridge, Frederick J. Furnivall, James A. H. Murray, Charles Talbut Onions. In 2 Vol. Oxford, 1971. 516 P.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : зб. наук, праць / наук. ред. В. Каліущенко та ін. Чернівці : Рута, 2007. 310 с. 3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ–початку ХХ століття : антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко. Київ : Граніт-Т, 2007. 190 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с. 2. Українська мова : енциклопедія / ред. кол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. Київ : «Укр. енциклопедія», 2004. 832 с. 3. Українські приказки, прислів'я і таке інше / уклад. М. Номис. Київ : Либідь, 1993. 768 с. 4. Origins: A Short Etymological Dictionary of Modern English / ed. by E. Partridge. London, New York : Routledge, 2006. 4246 p. 5. The Oxford Dictionary of English Proverbs / ed. by F. P. Wilson. Oxford : Clarendon Press, 1992. 930 p.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд. : Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Чуланова Г. В. Синтаксичні засоби вираження емоцій у текстах-регулятивах. Філологічні трактати. 2012. Т. 4. № 4. С. 104–108. 4. The Oxford English Dictionary / ed. by James A. H. Murray, Henry Bradley, William Alexander Craigie, Charles Talbut Onions. In 12 Vol. Oxford, 1933. 611 p.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрійченко Ю. В. Динаміка гендерних змін в іспаномовних картинах світу : автореф. дис. ... д. філол. наук : спец. 10.02.05. Київ, 2017. 30 с. 2. Баклан І. М. Відтворення імпліцитності у перекладі текстів німецькомовного офіційно-ділового дискурсів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.16. Херсон, 2016. 20 с. 3. Дудолодова О. В. Динаміка мовної репрезентації гендера в англійському публіцистичному дискурсі (друга пол. XX ст.–поч. XXI ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Харків, 2003. 20 с. 4. Емірсуїнова Г. І. Лексикон сучасного фемінізму (на матеріалі англійської мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Козачишина О. Л. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози XX сторіччя) : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ : КНЛУ, 2003. 316 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543. 2. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141. 5. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.

Архівні документи	1. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів, наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАЛ України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей : пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАЛ України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАЛ України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06–1). 2. Шиляев Б. А., Восводін В.Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с. : ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006–4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація). 3. ДСТУ 7093:2009. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. (ГОСТ 7.11-2004 (ИСО 832:1994), MOD; ISO 832:1994, MOD). [Чинний від 2010-04-01]. Вид. офіц. Київ : держспоживстандарт України, 2009. III, IV, 82 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи) (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.

	2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд. : М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 2. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад. : Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 3. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики; вип. 3).
Частина видання: книги	1. Андрійченко Ю. В. Функціонування гендерних стереотипів в іспаномовному просторі лінгвопрагматичний аспект : монографія. Київ, 2014. С. 151–169. 2. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов : право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 3. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 4. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Вінниця : Нова книга, 2005. С. 195–197. 5. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.
Частина видання: матеріалів конференцій	1. Епик Е. А. Гендерный аспект оценочных сентенций. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур : зб. тез. конф. Донецьк : ДонНУ, 2004. С. 125–127.

(тези, доповіді)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Лазебна О. А. Експлікація детермінантної функції прислівників просторової семантики у сучасній німецькій мові. Формула компетентності сучасного перекладача : матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції (пам'яті д-ра філол. наук, професора Л. І. Прокопової). 25 березня 2015 р. К. : НТУУ «КПІ». 2014. С. 180–182. 3. Миронова Н. В. Quatre idées du concept. Проблеми іноземної філології і перекладу : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців. Київ : Освіта України, 2016. С. 405. 4. Стародєдова О. Фразеологічні одиниці з компонентом-фітонімом української та англійської мов у зіставному аспекті. Психолого-педагогічні проблеми освіти і виховання в умовах глобалізації та інтеграції освітніх процесів : тези доповідей наук. конф. кафедри ЮНЕСКО КНЛУ, м. Київ, 12 грудня 2007 р. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2007. С. 213–215.
Частина видання: довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Береза Т. А. Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Львів : БаК, 2011. С. 40–60. 2. Олійник І. С., Сидоренко М. М. Українсько-російський і російсько-український фразеологічний тлумачний словник. Київ : Рад. школа, 1991. 400 с. 3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. С. 37–61. 4. Словник-довідник з культури української мови / укл. Д. Гринчишин, А. Капелюшний та ін. Київ : Знання, 2006. 367 с. 5. Чемеркін С. Г. Мова інтернет-комунікації. Українська мова : енциклопедія. Вид. 3-тє. Київ : Українська енциклопедія, 2007. С. 365–366.
Частина видання: продовжуваного видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дмитренко О. П. Мотиваційні процеси та їх типи у фразеологічному фонді сучасної німецької мови (на матеріалі фразеологічних одиниць соціально-економічної сфери). Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки. 2012. Кн. 1. С. 110–113. 2. Круковський В. І. Концепти суб'єктивність / об'єктивність, модальність / модальність та засоби їх вираження в мові та мовленні: питання теорії (на матеріалі французької мови). Філологія. Педагогіка. Психологія :

	<p>наук. вісн. каф. ЮНЕСКО КНЛУ. гол. ред. О. Валюх. Вип. 35. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. С. 166–188.</p> <p>3. Миронова Н. В. Les noms de metier, fonction, grade ou titre dans la langue française l’histoire de leur feminisation. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгвіст, ун-т. / відп. ред. Н. М. Корбозерова. Вип. 39. Київ : Логос, 2017. С. 60–69.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Дзикович О. В. Анонс ток-шоу у системі мовленнєвих жанрів. Філологічні трактати. Науковий журнал СумДУ : Зб. наук, праць. Суми, 2014. Том 6. № 4. С. 20–21.</p> <p>2. Косович О. В. Принципи мовної централізації (на прикладі французької мови). Серія «Філологія» : наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту : зб. наук. пр. Вип 32 (2). Одеса, 2018. С. 57–60.</p> <p>3. Круковський В. І. Концепт, термін, дефініція і спеціалізований дискурс. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики : зб. наук. пр. Вип. 24. Київ : Логос, 2013. С. 188–199.</p> <p>4. Kotvytska V. A. Direct lexical borrowings from English in the vocabulary of the German press : a qualitative analysis of using [Direkte lexikalische Entlehnungen aus dem Englischen im Wortschatz der deutschen Presse : eine qualitative Analyse des Gebrauchs]. Journal of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute» : Philology and Educational Studies. № 6. 2015. p. 54–58.</p> <p>5. Туришева О. О. Про кореляцію авторського та мовного стилю. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство : зб. наук. пр. № 20 (269). Луцьк, 2013. С. 90–94.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Венжинович Н. Фраземи української мови з ономастичним компонентом у лінгвокультурологічному висвітленні. URL: http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8346/1/Venz_hynovych.pdf (дата звернення 14.09.2018).</p> <p>2. Глазова О. П. Вивчення неологізмів. 2013. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/26/1/OGlazova_10_IP.pdf (дата звернення: 11.09.2016).</p>

	<p>3. Енциклопедичний словник крилатих слів і виразів / автор-упорядник Вадим Серов. URL: http://bibliograph.com.ua/encSlov/18/III.htm (дата звернення 12.09.2018).</p> <p>4. Stockwell R. English Words: History and Structure. New York : Cambridge University Press, 2001. 221 p. URL: http://dlia.ir/Scientific/e_book/Modern_English_/005714.pdf. (дата звернення: 15.08.2018).</p>
--	---

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Загальні положення	4
2. Мета і завдання курсової роботи з перекладознавства	5
3. Основні етапи підготовки та виконання курсової роботи ..	7
4. Методи лінгвістичних досліджень.....	11
5. Структура та зміст курсової роботи	15
6. Вимоги до оформлення курсової роботи	22
7. Рекомендації щодо підготовки до захисту курсової роботи	29
8. Критерії оцінювання курсової роботи.....	31
9. Обов'язки керівника і виконавця курсової роботи	33
Список використаних джерел	35
Додаток А. Орієнтовний список тем курсових робіт із перекладознавства	36
Додаток Б. Зразок оформлення титульного аркуша.....	39
Додаток В. Зразок оформлення змісту	40
Додаток Г. Приклади оформлення списку використаних джерел	41

Навчальне видання

Укладачі
Халимон І.Й.,
Міщенко Т.В.,
Андрущенко Л.Б.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ ІЗ
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Технічний редактор – І. П. Борис
Комп'ютерна верстка – В. М. Косяк

Підписано до друку	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Times New Roman	Обл.-вид. арк. 2,16	Тираж ел. в.
Замовлення №	Ум. друк. арк. 2,90	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3-А
(04631) 7-19-72
E-mail: vidavn.ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.